EUROOPA KOMISJON

Brüssel 16.3.2011
KOM(2011) 126 lõplik

2011/0059 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS

kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta abieluvararežiime käsitlevates asjades

{KOM(2011) 125 lõplik}
{KOM(2011) 127 lõplik}
{SEK(2011) 327 lõplik}
{SEK(2011) 328 lõplik}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Üldine taust

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 67 lõikes 1 on sätestatud, et liit moodustab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala, kus austatakse põhiõigusi ning erinevaid õigussüsteeme. Sama artikli lõikega 4 on ette nähtud, et liit hõlbustab õiguskaitse kättesaadavust eelkõige tsiviilasjades tehtud kohtuotsuste ja kohtuväliste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kaudu. Sama lepingu artiklis 81 nimetatakse sõnaselgelt meetmeid, mille eesmärk on tagada „kohtuotsuste ja kohtuväliste otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine liikmesriikide vahel" ja „liikmesriigis kohaldatavate rahvusvahelise eraõiguse normide ja kohtualluvust reguleerivate normide kokkusobivus". Sellest lähtuvalt on juba vastu võetud mitu õigusakti, eelkõige määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000, kuid abieluvararežiimid ei kuulu nende reguleerimisalasse.

Abieluvararežiime käsitleva Euroopa õigusakti vastuvõtmine oli üheks esmatähtsaks eesmärgiks juba 1998. aasta Viini tegevuskavas. Nõukogu võttis 30. novembril 2000 vastu programmi tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise kohta[1]. Sellega nähti ette töötada välja dokument kohtualluvuse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta „abieluvararežiime ja mitteabieluliste paaride lahkumineku varalisi tagajärgi" käsitlevates asjades. Euroopa Ülemkogu 4.–5. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu võetud Haagi programmis,[2] milles seati esmatähtsaks ülesandeks 2000. aasta vastastikuse tunnustamise programmi rakendamine, kutsuti komisjoni esitama rohelist raamatut „seaduste konflikti kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes", ning rõhutati vajadust võtta selles valdkonnas 2011. aastaks vastu õigusakt.

11. detsembril 2009 Euroopa Ülemkogu vastu võetud Stockholmi programmis nimetati samuti vajadust laiendada vastastikust tunnustamist abielusuhtest tulenevatele varalistele õigustele ning lahkumineku varalistele tagajärgedele.

27. oktoobril 2010 vastu võetud 2010. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta (ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine)[3] tuvastas komisjon rahvusvaheliste abielupaaride omandiõigusega seotud ebakindluse kui peamise takistuse, millega ELi kodanikud puutuvad kokku igapäevaelus, kui nad kasutavad väljaspool oma kodumaad õigusi, mis EL on neile andnud. Komisjon teatas aruandes, et olukorra lahendamiseks võetakse 2011. aastaks vastu ettepanek õigusakti kohta, mis võimaldab rahvusvahelistel paaridel (olgu tegemist abielupaaride või registreeritud kooseluga) teha lihtsamini kindlaks, millised kohtud on pädevad nende omandiõigustega seotud asju menetlema ja millised õigusaktid nende suhtes kehtivad.

---

1 EÜT C 12, 15.1.2001, lk 1.
2 ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.
3 KOM(2010) 603.

1.2. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kodanike suurem liikuvus sisepiirideta alal suurendab märkimisväärselt abielude arvu eri liikmesriikide kodanike vahel, kes elavad liikmesriigis, mille kodakondsust neil ei ole. Sageli soetatakse ka vara, mis asub mitme liidu liikmesriigi territooriumil. Konsortsiumi ACCER-UCL 2003. aastal tehtud uuring[4] näitas, kui olulise osa moodustavad rahvusvahelised paarid liidus ning praktilist ja õiguslikku laadi probleemid, millega nad puutuvad kokku nii oma vara igapäevase valitsemise käigus kui ka selle jagamisel, kui paar lahutab või üks pooltest sureb. Probleemid on sageli tingitud suurtest erinevustest, mis eksisteerivad abielu varaliste õiguste suhtes kohaldatavates sätetes ja seda nii materiaalõiguses kui ka rahvusvahelises eraõiguses.

Võttes arvesse abielu ja registreeritud kooselu eripärasid ja nendest kooseluvormidest tulenevaid erinevaid õiguslikke tagajärgi, esitab komisjon kaks eraldiseisvat määruse ettepanekut: ühe kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta abieluvararežiime käsitlevates asjades ja teise kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on eelkõige luua Euroopa Liidus selge õiguslik raamistik, mis hõlmaks kohtualluvuse kindlaksmääramist ja kohaldatavat õigust abieluvararežiime käsitlevates asjades, ning hõlbustada otsuste ja muude dokumentide liikumist liikmesriikide vahel.

2. KONSULTEERIMISE TULEMUSED JA MÕJUHINNANG

Käesoleva ettepaneku ettevalmistamisele eelnesid põhjalikud konsultatsioonid liikmesriikide, teiste institutsioonide ja üldsusega. Pärast 2003. aastal tehtud uuringut avaldas komisjon 17. juulil 2006 rohelise raamatu kollisiooninormide kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes,[5] mis pani aluse laiale konsulteerimisele selles valdkonnas. Komisjon moodustas ettepaneku koostamiseks eksperdirühma (PRM/III). Selle liikmeteks olid asjaomaste kutsealade töötajad, kes esindasid Euroopa erinevaid õiguskultuure. Rühm kohtus ajavahemikus 2008–2010 viis korda. Komisjon korraldas ka 28. septembril 2009 avaliku arutelu, mille käigus leiti sajakonna osalejaga mõtteid vahetades kinnitust vajadusele võtta abieluvararežiimide kohta vastu Euroopa tasandi õigusakt, mis hõlmaks eelkõige kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist. 23. märtsil 2010 toimus ka kohtumine liikmesriikide ekspertidega, kus arutati koostamisjärgus oleva ettepaneku peamisi suundi.

Komisjon tegi ka ühise mõjuhinnangu kummalegi määruse ettepanekule, mis käsitlevad vastavalt abieluvararežiime ja registreeritud kooselust tulenevaid varalisi tagajärgi. See on lisatud käesolevale ettepanekule.

---

[4] Uuring abielupaaride abieluvararežiimide ja mitteabieluliste paaride varaliste suhete kohta rahvusvahelises eraõiguses ja Euroopa Liidu liikmesriikide siseõiguses, Consortium ASSER-UCL, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

[5] KOM(2006) 400.

3. ETTEPANEKU ÕIGUSLIK KÜLG

3.1. Õiguslik alus

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõige 3, millega antakse nõukogule õigus võtta vastu piiriülese toimega meetmeid perekonnaõiguse valdkonnas, olles eelnevalt konsulteerinud Euroopa Parlamendiga.

Abieluvararežiimid sõltuvad perekonnasuhetest, mis valitsevad asjaomaste isikute vahel. Abikaasade vaheliste ning abikaasade ja kolmandate isikute vaheliste varaliste suhete puhul on abieluvararežiim abielusuhtega nii tugevalt seotud, et seda tuleb käsitada osana perekonnaõigusest. Abieluvararežiim kehtib nii kaua, kui abielu kestab, ning lakkab niipea, kui abielu lõpeb (ühe abikaasa surma tagajärjel või lahutuse või lahuselu tõttu).

Ettepaneku eesmärk on luua abieluvararežiime käsitlev kõikehõlmav rahvusvahelise eraõiguse sätete kogum. Seepärast hõlmab ettepanek kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist abielurežiime käsitlevates asjades. Ettepanekus sisalduvaid sätteid kohaldatakse üksnes piiriüleste olukordade suhtes.

3.2. Subsidiaarsuse põhimõte

Käesoleva ettepaneku eesmärke ei ole võimalik saavutada muul viisil kui abieluvararežiime reguleerivate ühiste eeskirjadega, mis peavad olema kõikide liikmesriikide jaoks ühesugused, et tagada kodanike jaoks õiguskindlus ja etteaimatavus. Seepärast oleksid liikmesriikide ühepoolsed meetmed selle eesmärgiga vastuolus. Selles valdkonnas on olemas Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverentsi kaks rahvusvahelist konventsiooni: 17. juuli 1905. aasta konventsioon kollisiooninormide kohta, mis on seotud abielust tulenevate tagajärgedega abikaasade õigustele ja kohustustele nende omavahelistes suhetes ja varalistes suhetes, ning 14. märtsi 1978. aasta konventsioon abieluvararežiimide suhtes kohaldatava õiguse kohta, kuid need on ratifitseerinud vaid kolm liikmesriiki ning need ei hõlma kõiki olukordi, nagu selgus mõjuhinnangust ja avaliku arutelu käigus. Käesoleva ettepanekuga püütakse seda teha. Arvestades probleemide iseloomu ja ulatust, millega kodanikud kokku puutuvad, on eesmärgid võimalik saavutada ainult ELi tasandil.

3.3. Proportsionaalsuse põhimõte

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas, kuna ta piirdub rangelt eesmärkide saavutamiseks vajalikuga. Ettepanekuga ei ühtlustata liikmesriikide abieluvararežiime käsitlevat õigust. Ettepanek ei mõjuta ka liikmesriikides kehtivat maksustamist abieluvararežiimi lõpetamise korral. Ettepanekuga ei kaasne kodanikele finants- ega halduskoormust. Ettepanekuga kaasneb ainult väga piiratud määral lisakohustusi asjaomastele riiklikele ametiasutustele.

3.4. Mõju põhiõigustele

Vastavalt Euroopa Liidu strateegiale põhiõiguste harta rakendamiseks[6] kontrollib komisjon, et ettepanekus järgitakse hartas loetletud õigusi.

---

[6] Komisjoni teatis, KOM(2010) 573, 19.10.2010.

Sellega ei kahjustata õigust era- ja perekonnaelu austamisele ega õigust abielluda ja luua perekond nende õiguste kasutamist reguleerivate siseriiklike õigusaktide kohaselt, nagu see on ette nähtud vastavalt harta artiklites 7 ja 9.

Harta artiklis 17 osutatud õigust omandile toetatakse. Etteaimatavus kaasade kogu vara suhtes kohaldatava õiguse suhtes võimaldab kaasadel oma omandiõigust paremini kasutada.

Komisjon on ka kontrollinud, et arvesse oleks võetud artiklit 21, mis keelab mis tahes diskrimineerimise.

Ettepanekuga parandatakse õiguskaitse kättesaadavust kodanike, eelkõige abielupaaride jaoks liidus. Asjaomaste sätetega hõlbustatakse harta artikli 47 rakendamist, mis käsitleb õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele. Sätestades kohtualluvuse kindlaksmääramiseks objektiivsed kriteeriumid, hoitakse ära paralleelsed menetlused ja aktiivsema poole katsed ennetada teist poolt, andes asja menetlusse oma valitud kohtusse.

3.5. Õigusakti valik

Selleks et tagada kodanike jaoks õiguskindlus ja etteaimatavus, on vaja selgeid ja ühtseid eeskirju, mida on sobivaim kehtestada määruse vormis. Kavandatavad eeskirjad, mis käsitlevad kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste liikumist, on üksikasjalikud ja täpsed ning ei vaja ülevõtmist riiklikku õigusse. Õiguskindlust ja etteaimatavust ei oleks võimalik saavutada, kui liikmesriikidel oleks eeskirjade rakendamisel valikuvabadus

4. MÕJU EELARVELE, LIHTSUSTAMINE JA KOOSKÕLA EUROOPA LIIDU MUUDE TEGEVUSPÕHIMÕTETEGA

4.1. Mõju eelarvele

Ettepanek ei mõjuta Euroopa Liidu eelarvet.

4.2. Lihtsustamine

Kohtualluvust käsitlevate sätete ühtlustamine lihtsustab oluliselt menetlusi, võimaldades määrata ühiste eeskirjade alusel kindlaks kohtu, kes on pädev menetlema abieluvararežiimi käsitlevat asja. Laiendades nende kohtute pädevust, kes menetlevad kehtivate või tulevaste liidu õigusakti kohaselt lahutus-, lahuselu-, abielu tühistamise või pärimisasju, nende menetlustega seotud abieluvararežiimi käsitlevatele menetlustele, antakse kodanikele võimalus menetleda kõiki oma olukorraga seotud küsimusi ühes ja samas kohtus.

Kollisiooninormide ühtlustamine lihtsustab märkimisväärselt menetlusi, sest see võimaldab inimestel määrata kohaldatava õiguse üheainsa eeskirjade kogumi alusel, mis asendab liikmesriikide senised siseriiklikud kollisiooninormid.

Samuti hõlbustavad kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevad ettepaneku sätted nende otsuste liikumist.

4.3. Kooskõla Euroopa Liidu muude poliitikavaldkondadega

Käesolev ettepanek on seotud komisjoni käivitatud algatusega kaotada takistused, millega liidu kodanikud kokku puutuvad, kui nad kasutavad igapäevaelus õigusi, mis EL on neile andnud, nagu väljendatud eespool nimetatud 2010. aasta aruandes liidu kodakondsuse kohta.

5. MÄRKUSED ARTIKLITE KOHTA

5.1. I peatükk. Reguleerimisala ja mõisted

Artikkel 1

Abieluvararežiimi mõistet tuleb tõlgendada iseseisvalt ja see peab hõlmama nii kaasade vara igapäevast valitsemist kui ka lahkuminekust või ühe kaasa surmast tingitud varaliste suhete lõppemist.

Tulevase õigusaktiga hõlmatavate valdkondade kindlaksmääramisel tundus parima lahendusena koostada ammendav loetelu valdkondadest, mis jäävad määruse reguleerimisalast välja. Määruse reguleerimisalast on jäetud välja juba kehtivates liidu määrustes käsitletud valdkonnad, nagu ülalpidamiskohused,[7] eelkõige kaasade vahel, ning kingete kehtivus ja tagajärjed[8]. Ka pärimisõigusega seotud küsimused on määruse reguleerimisalast välja jäetud.

Määrus ei mõjuta varaga seotud asjaõiguste olemust, asjade ja õiguste liigitust ega nimetatud õiguste omajate eelisõiguste kindlaksmääramist.

Määruse reguleerimisalast jäetakse välja ka asjaõiguste avaldamine, eelkõige kinnistusraamatu pidamine ja sellesse kannete tegemise või tegemata jätmise tagajärjed.

Artikkel 2

Ühtsuse ning arusaadavuse ja rakendamise hõlbustamise eesmärgil on teatavad käesoleva määruse mõisted määratletud sarnaselt muude liidu õigusaktidega, mis juba kehtivad või mille üle peetakse läbirääkimisi.

Kohtu mõiste on määratletud selliselt, et see hõlmaks ametiasutusi ja isikuid, kellele on ülesande täitmise delegeerinud või määranud kohus, ning et nende tehtud otsuseid oleks võimalik käsitada tunnustamise ja täitmise seisukohast kohtuotsustena muus kui otsuse teinud liikmesriigis.

5.2. II peatükk. Kohtualluvus

Abieluvararežiime käsitlevad kohtumenetlused hõlmavad sageli abielu purunemisest, ühe kaasa surmast või kaasade lahuselust tingitud abieluvararežiimi lõppemist.

Määruse eesmärk ongi võimaldada kodanikel menetleda mitmesuguseid seotud küsimusi ühe ja sama liikmesriigi kohtus. Selleks tagatakse määrusega, et abielust tulenevate varaliste tagajärgede menetlemiseks pädevate kohtute kindlaksmääramise sätted oleksid kooskõlas liidu muude õigusaktidega, mis on juba olemas või mida kavandatakse.

---

[7] Reguleeritud määrusega (EÜ) nr 4/2009, ELT L 7, 10.1.2009, lk 1.

[8] Reguleeritud määrusega (EÜ) nr 593/2008, ELT L 177, 4.7.2008, lk 6.

Artikkel 3

Selleks et ühe kaasa surma korral oleks kohtul, kelle poole on pöördutud, võimalik menetleda nii varem surnud kaasa pärimisasju kui ka tema abieluvararežiimi lõpetamist, nähakse selle artikliga ette, et kohus, kes on pädev menetlema pärimisasju ja testamente määruse alusel, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist, saaks menetleda ka asjaomase pärandi või testamendi avamisest tingitud abieluvararežiimi lõpetamist.

Artikkel 4

Sarnaselt eespool kirjeldatuga laieneks määruse (EÜ) nr 2201/2003 alusel abielulahutust, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamist menetlema pädeva kohtu pädevus abikaasade kokkuleppe korral ka lahustusmenetlusest tingitud abieluvararežiimi lõpetamisele või muudele kõnealuse menetlusega seotud abieluvararežiimi käsitlevatele küsimustele.

Artikkel 5

Selle artikliga nähakse ette eri kohtualluvuse sätted, mida tuleb kohaldada mis tahes pärimis- või lahuselumenetluse väliselt (näiteks juhul, kui abielurežiimi muudetakse kaasade algatusel). Nimekiri ühendavatest, tähtsuse järjekorras reastatud teguritest võimaldab kindlaks määrata liikmesriigi, kelle kohtud on pädevad menetlema neid abielurežiimiga seotud asju.

Kriteeriumideks on pakutud eelkõige kaasade ühist alalist elukohta, viimast ühist alalist elukohta, kui üks kaasadest seal veel elab, või kostja alalist elukohta. Tegemist on väga laialt levinud kriteeriumidega, mis langevad sageli kokku kaasade vara asukohaga.

Artikkel 6

See artikkel võimaldab juhul, kui eelnevate artiklite alusel ei kuulu kohtualluvus ühelegi liikmesriigile, kindlaks määrata liikmesriigi, kelle kohtud võiksid erandkorras asja menetleda. Selle sättega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus kaasadele ja kolmandatele huvitatud isikutele liikmesriigis, kus asub kaasa või kaasade vara ja mille kodanikud mõlemad on

5.3. III peatükk. Kohaldatav õigus

Artikkel 15

Määruses kasutatakse ühtset süsteemi: kaasade kogu vara suhtes kohaldatakse ühte ja sama õigust – abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust.

Kinnisvaral on kaasade vara hulgas eriline koht ja üheks võimaluseks on selle suhtes kohaldada selle riigi õigust, kus see asub (*lex rei sitae*), mis tähendaks kaasade abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse puhul teataval määral segaolukorra lubamist. Selline lahendus võib aga osutuda probleemseks, eelkõige abielurežiimi lõpetamise ajal, sest toob endaga kaasa abieluvararežiimi ühtsuse ebasoovitava katkemise (samal ajal kui kohustuste suhtes kohaldataks ühtset süsteemi) ning eri õiguste kohaldamise abieluvararežiimi alla kuuluva vara suhtes. Määrusega nähakse ka ette, et abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust kohaldatakse kaasade kogu vara, nii vallas- kui ka kinnisvara suhtes, kus see ka ei asuks, sõltumata sellest, kas kohaldatava õiguse on valinud kaasad või on see valiku puudumise korral kindlaks määratud muude sätete alusel.

Artikkel 16

Konsultatsioonide käigus jõuti üksmeelele selles, et pooltele tuleks jätta abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel teatav vabadus. Seda valikuvõimalust tuleb reguleerida, et hoida ära valik, millel puuduks seos paari tegeliku või tulevase olukorraga, ning see peab võimaldama hõlmata selle riigi õigust, kus asub ühe kaasa või tulevase kaasa alaline elukoht või mille kodakondsus ühel kaasal või tulevasel kaasal on.

Artikkel 17

Enamikus liikmesriikides ei kasuta suurem osa kaasadest võimalust valida, millist õigust nende abieluvararežiimi suhtes kohaldatakse. Seepärast ongi oluline kehtestada kõikidele liikmesriikidele ühised sätted, mille abil kindlaks määrata kõnealuste olukordade suhtes kohaldatav õigus. Nimekiri ühendavatest, tähtsuse järjekorras kohaldatavatest teguritest võimaldab määrata kindlaks kohaldatava õiguse, tagades seeläbi etteaimatavuse nii kaasade kui ka kolmandate isikute jaoks. Nende kriteeriumite eesmärk on võtta arvesse abielupaari tegelikku olukorda, eelkõige esimest ühist alalist elukohta, ja vajadust tõrgeteta kindlaks määrata oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatav õigus.

Artikkel 18

Lisaks sellele, et kaasadele on jäetud võimalus valida kohaldatav õigus abiellumise ajal (artikkel 16), on neil see võimalus ka abielus olles. Samuti on kaasadel, kes on valinud kohaldatava õiguse abiellumise ajal, võimalik seda hiljem muuta ja valida muu õigus.

Valitud kohaldatavat õigust saab muuta vaid vabatahtlikult. Õiguskindlusetuse ärahoidmiseks ei nähta määrusega ette automaatset kohaldatava õiguse muutmist, ilma et pooled oleksid selleks soovi avaldanud või ilma et neid oleks sellest teavitatud.

Vältimaks, et abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse muutmine ei tooks endaga kaasade jaoks kaasa ebasoovitavaid tagajärgi, kohaldatakse õiguse muutmist vaid tuleviku suhtes, välja arvatud juhul, kui pooled ei ole andnud sellele sõnaselgelt tagasiulatuvat jõudu.

Samuti on tagatud kolmandate isikute õiguste kaitse kaasade abieluvararežiimi võimaliku muutmise eest, mis võiks kahjustada nende huvisid: määrusega nähakse ette, et abieluvararežiimi muutusest tulenevaid tagajärgi kohaldatakse vaid poolte suhtes ning need ei hõlma kolmandate isikute õigusi.

Artiklid 19 ja 20

Nende sätetega nähakse ette kohaldatava õiguse valimise ja abieluvaralepingu vormilised nõuded. Nende eesmärk on ka aidata kaitsta haavatavat poolt, kelleks on paari puhul sageli naine.

Artikkel 22

Selleks et võtta arvesse riigisisest õigust ja eelkõige pere eluaseme kaitset käsitlevaid sätteid, antakse selles artiklis võimalus jätta välisriigi õigus kohaldamata, eelistades oma riigi õigust. Seega pere eluaseme kaitse tagamiseks võib liikmesriik, mille territooriumil asjakohane eluase asub, kohaldada oma riigisiseseid pere eluaseme kaitset käsitlevaid sätteid. Erandkorras võib riik kohaldada oma riigisisest õigust mis tahes tema territooriumil elava isiku suhtes, eelistades seda

õigust tavaliselt kohaldatavale õigusele või asjaomase isiku muus liikmesriigis sõlmitud abieluvaralepingu suhtes kohaldatavale õigusele.

5.4. IV peatükk. Tunnustamine, täitmisele pööratavus ja täitmine

Ettepanekuga nähakse ette abieluvararežiimi käsitlevate otsuste, ametlike dokumentide ja kohtulike kokkulepete vaba liikumine. Tegemist on vastastikuse tunnustamisega, mis põhineb Euroopa Liidus liikmesriikide lõimumisest tuleneval vastastikusel usaldusel.

Vaba liikumine väljendub muust liikmesriigist pärit otsuste, ametlike dokumentide ja kohtulike kokkulepete tunnustamise ja täitmise ühtse menetluse kujul. See menetlus asendab praegu liikmesriikides kehtivad riigisisesed menetlused. Tunnustamata jätmise ja otsuse täitmisest keeldumise põhjuseid on Euroopa tasandil ühtlustatud ja need on viidud miinimumini. Nendega asendatakse mitmesugused, sageli laiema ulatusega põhjused, mis praegu liikmesriikides kehtivad.

Otsused

Otsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevad ettepaneku sätted on kooskõlas pärimisasjades ette nähtud samasisuliste sätetega. Nendes viidatakse välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetlusele, mida kasutatakse tsiviil- ja kaubandusasjades. Sellest johtuvalt tunnustatakse ühes liikmesriigis tehtud otsust teistes liikmesriikides, ilma et selleks oleks vaja kasutada erimenetlust. Otsuste täitmiseks peab taotleja algatama otsuse täitmise riigis ühtse menetluse, mille tulemusena ta saab täitmisele pööratavust kinnitava avalduse. Menetlus on ühepoolne ja piirdub esimeses etapis dokumentide kontrollimisega. Alles hilisemas etapis uurib kohtunik võimalikke keeldumise põhjuseid, juhul kui kostja esitab vastuväite. Need põhjused tagavad kostja õiguste piisava kaitse.

Praeguse olukorra taustal kujutavad need sätted endast olulist edasiminekut selles valdkonnas. Otsuste tunnustamine ja täitmine on praegu liikmesriikides reguleeritud riigisiseselt või kahepoolsete lepingutega, mis teatavad riigid on omavahel sõlminud. Seetõttu varieeruvad liikmesriigiti nii menetlused, täitmisele pööratavust kinnitava avalduse saamiseks nõutavad dokumendid kui ka välisriigis tehtud otsuse täitmisest keeldumise põhjused.

Nagu eespool selgitatud, on käesolev määrus esimene abieluvararežiime käsitlev meede, olles seotud perekonnaõigusega (vt punkt 3.1). Arvestades spetsiifilist konteksti, kasutatakse otsuste vaba liikumise puhul välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetlust sellisena, nagu see on sätestatud praegu kehtivas Brüssel I määruses[9].

Pärast käesoleva määruse sätete hindamist ning abieluvararežiimide valdkonnas tehtava õigusalase koostöö piisavat arengut, eelkõige Brüssel IIa määrusega[10] seotud valdkondades, võib hilisemas etapis kaaluda muude valdkondade eeskujul ka vahemenetluste (välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetluse) kaotamist.

Ametlikud dokumendid, mille on koostanud ametiasutused, kes täidavad ülesandeid delegeerimise või määramise korras vastavalt käesoleva määruse artiklis 2 sätestatud kohtu määratlusele,

---

9 EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1.

10 Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, 23.12.2003).

samastatakse otsustega ja seega kehtivad nende suhtes selle peatükiga ette nähtud tunnustamise ja täitmise sätted.

Ametlikud dokumendid

Arvestades ametlike dokumentide praktilist olulisust abieluvararežiimide puhul ja selleks, et tagada kõnealuse määruse kooskõla liidu muude õigusaktidega, tuleb kavandatud määrusega sätestada nende tunnustamine, tagamaks nende vaba liikumine.

Tunnustamine tähendab, et registreeritud dokumendil on nii sisu kui sellesse tehtud kannete poolest sama tõendusjõud, et seda loetakse sama autentseks ja sel on sama täitmisele pööratavuse jõud kui selle välja andnud riigis.

5.5. V peatükk. Mõju kolmandatele isikutele

Nende sätete eesmärk on arvestada ühelt poolt kaasade õiguskindlust ja teiselt poolt kolmandate isikute kaitset eeskirjade sellise rakendamise eest, mida nad ei saanud teada või ette näha. Seepärast on jäetud liikmesriikidele õigus ette näha dokumentide puhul, mis on sõlmitud nende territooriumil elava ühe kaasa ja kolmanda isiku vahel, et kaasa saab lasta kohaldada oma abieluvararežiimi käsitlevaid sätteid vaid juhul, kui see on seal avaldatud või kui kolmandat isikut on sellest teavitatud või ta oleks pidanud olema sellest teadlik.

2011/0059 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS

kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta abieluvararežiime käsitlevates asjades

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 81 lõiget 3,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust[11],

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[12],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[13],

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks tuleb ELil piiriülese toimega tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö raames võtta vajalikke meetmeid.

(2) 15. ja 16. oktoobril 1999 Tamperes toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel kinnitati, et kohtuotsuste ja õigusasutuste muude otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõte on tsiviilasjades tehtava õigusalase koostöö nurgakivi, ning kutsuti nõukogu ja komisjoni üles võtma vastu meetmete programmi nimetatud põhimõtte rakendamiseks.

(3) 30. novembril 2000 võttis nõukogu vastu meetmete programmi eelnõu, mis käsitleb tsiviil- ja kaubandusasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamist[14]. Programmis tutvustatakse kollisiooninormide ühtlustamise meetmeid, mille eesmärk on hõlbustada otsuste vastastikust tunnustamist. Sellega nähakse ette töötada välja üks või mitu

---

[11] ELT C […], […], lk […].
[12] ELT C […], […], lk […].
[13] ELT C […], […], lk […].
[14] EÜT C 12, 15.1.2001, lk 1.

abieluvararežiime ja mitteabieluliste paaride lahkumineku varaliste tagajärgede tunnustamist ja täitmist käsitlevat õigusakti.

(4) Brüsselis 4. ja 5. novembril 2004 kokku tulnud Euroopa Ülemkogu võttis vastu uue programmi pealkirjaga „Haagi programm: vabaduse, turvalisuse ja õiguse tugevdamine Euroopa Liidus”[15]. Selles programmis kutsus nõukogu komisjoni võtma vastu rohelist raamatut seaduste konflikti kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes. Programmis rõhutatakse vajadust võtta selles valdkonnas 2011. aastaks vastu õigusakt.

(5) Komisjon võttis 17. juulil 2006 vastu rohelise raamatu[16] seaduste konflikti kohta abieluvara käsitlevates asjades, sealhulgas kohtualluvuse ja vastastikuse tunnustamise küsimustes. Raamatuga avati tee laiaks aruteluks kõikide probleemide üle, millega puutuvad liidus kokku paarid ühisvara jagamisel, ning õiguslike vahendite üle, millega oleks võimalik neid probleeme lahendada.

(6) 2009. aasta detsembri Stockholmi programmis,[17] milles kehtestatakse õigus-, vabadus- ja turvalisusvaldkonna prioriteedid aastateks 2010–2014, nimetatakse ka vajadust laiendada vastastikust tunnustamist abieluvararežiimidele ning varalistele tagajärgedele paaride lahkumineku korral.

(7) 2010. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta (ELi kodanike õigusi piiravate takistuste kõrvaldamine),[18] mis võeti vastu 27. oktoobril 2010, teatas komisjon, et ta võtab vastu ettepaneku õigusakti kohta, mis võimaldab kõrvaldada isikute vaba liikumise takistused, eelkõige probleemid, millega puutuvad kokku rahvusvahelised abielupaarid oma vara valitsemisel või jagamisel.

(8) Selleks et tagada rahvusvahelistele paaridele õiguskindlus küsimustes, mis on seotud nende varaga, ja pakkuda neile teatavat etteaimatavust, tuleks koondada kõik abieluvararežiimide suhtes kohaldatavad sätted ühe õigusakti alla.

(9) Nimetatud eesmärkide saavutamiseks koondatakse käesoleva määrusega ühe õigusakti alla sätted kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamise ja täitmise kohta ning abieluvararežiimide mõju kohta kolmandate isikute suhtes.

(10) Käesolevas määruses käsitletakse abieluvararežiimidega seotud küsimusi. Selles ei hõlmata abielu mõistet, mis on määratletud liikmesriikide õiguses.

(11) Käesoleva määruse reguleerimisala peaks laienema kõikidele tsiviilõiguslikele abieluvararežiime käsitlevatele küsimustele, hõlmates nii kaasade vara igapäevast valitsemist kui ka eelkõige paari lahkuminekust või ühe kaasa surmast tingitud abieluvararežiimi lõppemist.

---

15 ELT C 53, 3.3.2005, lk 1.
16 KOM(2006) 400.
17 ELT C 115, 4.5.2010, lk 1.
18 KOM(2010) 603.

(12) Kuna kaasade vahelised ülalpidamiskohustused on reguleeritud 18. detsembri 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes,[19] tuleks need käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta, nagu ka kingete kehtivuse ja tagajärgedega seotud küsimused, mis on hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I)[20].

(13) Analoogselt [*Euroopa Parlamendi ja nõukogu*] määrusega (EL) nr …/… [*mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist*][21] tuleks käesoleva määruse reguleerimisalast välja jätta ka liikmesriikide õiguse kohaselt võimalikud asjaõiguste liigid, nagu ka selliste asjaõiguste avalikustamise küsimused. See võimaldab selle liikmesriigi kohtutel, kus ühe või mõlema kaasa vara asub, võtta asjaõigusest tulenevaid meetmeid, eelkõige seoses nimetatud vara omandiõiguse ülemineku kandmisega avalikku registrisse, kui asjaomase liikmesriigi seadustega seda nõutakse.

(14) Selleks et arvestada paaride järjest suuremat liikuvust abielu vältel ja hõlbustada tõrgeteta õigusemõistmist, on käesolevas määruses sisalduvate kohtualluvuse sätetega ette nähtud, et abieluvararežiime käsitlevaid asju, sealhulgas selle lõpetamine, mis on seotud lahutus-, lahuselu- või abielu tühistamise menetlusega, menetlevad selle liikmesriigi kohtud, kes on nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003 (mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000)[22] alusel pädevad asjaomast lahutust, lahuselu või abielu tühistamist menetlema.

(15) Samadel põhjustel peaksid tegelema ühe kaasa surmast tingitud abieluvararežiimi käsitlevate küsimustega kohtud, kes on pädevad menetlema selle kaasa pärimisasju, nagu määratletud [*Euroopa Parlamendi ja nõukogu*] määruses (EL) nr …/…, [*mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist*].

(16) Kui abieluvararežiimiga seotud küsimused ei johtu ei lahutus-, lahuselu- ega abielu tühistamise menetlusest ega ühe kaasa surmast, võivad kaasad otsustada anda oma abieluvararežiimiga seotud asja menetleda kohtule liikmesriigis, mille õiguse nad on valinud oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatavaks õiguseks. Seda saab teha nendevahelise kokkuleppe olemasolu korral ja kokkulepet saab sõlmida igal ajal, isegi menetluse kestel.

(17) Käesoleva määrusega peab liikmesriigi kohtutel olema võimalik tunnistada muud kui paari lahutamisest või ühe kaasa surmast tingitud abieluvararežiimi käsitlevad hagid oma territoriaalsesse kohtualluvusse kuuluvaks ning tuleb näha ette eelkõige *forum necessitatis* põhimõtte kohaldamine, et hoida ära olukorrad, kus õigusemõistmisest keeldutakse.

---

19 ELT C 7, 10.1.2009, lk 1.
20 ELT L 177, 4.7.2008, lk 6.
21 ELT L [...], [...], lk [...].
22 ELT L 338, 23.12.2003, lk 1.

(18) Tõrgeteta õigusemõistmine eeldab, et tuleks vältida olukordi, kus eri liikmesriikides tehakse vastandlikke otsuseid. Selleks tuleb käesoleva määrusega näha ette üldine menetluskord sarnaselt nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades[23].

(19) Selleks et hõlbustada kaasadel oma vara valitsemist, pakutakse käesoleva määrusega neile võimalust valida oma vara suhtes kohaldatav õigus sõltumata vara liigist või asukohast nende õiguste hulgast, millega kaasadel on tugev seos kas nende elukoha või kodakondsuse alusel. Valida võib igal ajal, nii abiellumise ajal kui ka abielu kestel.

(20) Õigust, mille kaasad on valinud reguleerima oma varalisi suhteid, või valiku puudumise korral õigus, mis on kindlaks määratud ühendavate tegurite alusel, tuleks kohaldada isegi juhul, kui tegemist ei ole liikmesriigi õigusega. Selleks et hõlbustada ühe liikmesriigi kohtutel kohaldada teise liikmesriigi õigust, saab nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ[24] loodud tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusalase koostöö võrgustik abistada kohtuid teabega välisriigi õiguse sisu kohta.

(21) Kohaldatava õiguse valiku puudumise korral ning etteaimatavuse ja õiguskindluse nõudega arvestamiseks, unustamata samal ajal paari tegelikku olukorda, tuleb käesoleva määrusega sätestada tähtsuse järjekorda seatud ühendavatel teguritel põhinev ühtlustatud kollisiooninorm, mille alusel kindlaks määrata kogu vara suhtes kohaldatav õigus. Esimeseks kriteeriumiks peaks olema kaasade esimene ühine alaline elukoht pärast abiellumist ning seejärel kaasade ühine kodakondsus abiellumise ajal. Kui kumbki kriteerium ei ole täidetud või kui topeltkodakondsusega kaasadel puudub esimene ühine alaline elukoht abiellumise ajal, tuleks kohaldada kolmanda kriteeriumina selle riigi õigust, millega kaasad on ühiselt kõige tugevamini seotud, võttes arvesse kõiki asjaolusid, eelkõige abielu sõlmimise kohta, olles siiski täpsustanud, et nimetatud seoste aluseks tuleks võtta olukord abiellumise ajal.

(22) Kui kohaldamisele kuuluv õigus määratakse kindlaks kodakondsuse alusel, tuleb arvestada asjaolu, et teatavates tavaõigusel (*common law*) põhineva õigussüsteemiga riikides kasutatakse ühendava tegurina mõistet „alaline elukoht” (*domicile*) ja mitte mõistet „kodakondsus”.

(23) Selleks et tagada toimingute õiguskindlus ja hoida ära abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse muutmist ilma, et kaasasid sellest teavitataks, ei saa abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust muuta ilma, et pooled oleksid sellist tahet sõnaselgelt väljendanud. Kohaldatava õiguse muutmist käsitleval kaasade otsusel ei saa olla tagasiulatuvat jõudu, välja arvatud juhul, kui nad on seda selge sõnaga väljendanud. Mingil juhul ei tohi see kahjustada kolmandate isikute õigusi ega varasemalt sõlmitud dokumentide kehtivust.

(24) Arvestades abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust käsitleva valiku olulisust, tuleb määrusega kehtestada teatavad tagatised, kindlustamaks, et kaasad või tulevased kaasad on teadlikud oma valiku tagajärgedest. Valik tuleb teha vormis, mis on valitud riigi õigusega või dokumendi koostamise riigi õigusega kehtestatud abieluvaralepingutele, ning see peab olema vähemalt kirjalikus vormis ning selle peavad olema kuupäevastanud ja alla kirjutanud mõlemad kaasad. Kinni tuleb pidada ka võimalikest vormilistest lisanõuetest,

---

23 EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1.
24 EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

mis on kehtestatud valitud riigi õigusega või dokumendi koostanud riigi õigusega selliste lepingute kehtivuse, avaldamise või registreerimise kohta.

(25) Avaliku korra kaalutlustel peab liikmesriikide kohtutel olema õigus erandkorras jätta välisriigi õigus kohaldamata, kui selle kohaldamine teataval kindlal juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Siiski ei tohiks kohtud kasutada avaliku korra kaalutlustel põhinevat erandit selleks, et vältida teise riigi õiguse kohaldamist, ega keelduda tunnustamast või täitmast teises liikmesriigis tehtud otsust, ametlikku dokumenti või kohtulikku kokkulepet, kui avaliku korra kaalutlustel põhineva erandi kohaldamine oleks vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, mis keelab diskrimineerimise kõik vormid.

(26) Kuna mõnes riigis on kaks või enam õigussüsteemi või eeskirjade kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitletavaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide eri territoriaalüksustes.

(27) Liikmesriikide otsuste vastastikune tunnustamine on käesoleva määruse üks eesmärke ning seepärast tuleb sellega ette näha otsuste tunnustamist ja täitmist käsitlevad sätted, mis lähtuvad määrusest (EÜ) nr 44/2201 või mida on vajaduse korral kohandatud vastavalt käesoleva määrusega hõlmatud küsimustest tulenevatele konkreetsetele vajadustele.

(28) Käesoleva määrusega tuleks tagada ametlike dokumentide tunnustamine ja täitmine, et võtta arvesse liikmesriikide erinevusi abieluvararežiimidega seotud küsimuste lahendamisel. Sellegipoolest ei saa ametlikke dokumente samastada tunnustamise seisukohast kohtuotsustega. Ametlike dokumentide tunnustamine tähendab, et neil on teises liikmesriigis nii sisu kui ka mõju poolest sama tõendusjõud nagu dokumendi välja andnud riigis ning et sellist dokumenti käsitatakse kehtivana, kuigi kehtivuse võib vaidlustada.

(29) Kui abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õigusega tuleb reguleerida ühe kaasa ja kolmanda isiku vahelisi õiguslikke suhteid, peaks kohaldatava õiguse mõju olema reguleeritud selle liikmesriigi õigusega, kus on kaasa või kolmanda isiku alaline elukoht, et tagada kolmanda isiku kaitse. Sellest johtuvalt võiks selle liikmesriigi õigusega ette näha, et kaasa saab oma abieluvararežiimi reguleerivat õigust kohaldada kolmanda isiku suhtes vaid juhul, kui selles liikmesriigis kehtestatud tingimused seoses abieluvararežiimi registreerimise või avaldamisega on täidetud, välja arvatud juhul, kui kolmas isik teadis või oleks pidanud teadma, millist õigust abieluvararežiimi suhtes kohaldatakse.

(30) Arvestades liikmesriikide vajadust täita oma rahvusvahelisi kohustusi, ei mõjuta käesolev määrus rahvusvahelisi konventsioone, mille osaliseks üks või mitu liikmesriiki on määruse vastuvõtmise ajal. Käesoleva määruse üldeesmärke silmas pidades peab liikmesriikide vahelistes suhetes määrus olema ülimuslik konventsioonide suhtes.

(31) Arvestades, et käesoleva määruse eesmärke, nimelt isikute vaba liikumist Euroopa Liidus, kaasadele antud vabadust korraldada oma varalisi suhteid omavahel ja kolmandate isikutega nii abielu kestel kui ka oma vara jagamise ajal ning suuremat etteaimatavust ja õiguskindlust, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning määruse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada Euroopa Liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev määrus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

(32) Käesolevas määruses peetakse kinni põhiõigustest ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige selle artikleid 7, 9, 17, 21 ja 47, mis käsitlevad vastavalt era- ja perekonnaelu austamist, õigust abielluda ja luua perekond nende õiguste kasutamist reguleerivate siseriiklike õigusaktide kohaselt, omandiõigust, õigust mittediskrimineerimisele ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. Liikmesriikide kohtud peavad käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides.

(33) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala kohta lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt [on Ühendkuningriik ja Iirimaa teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel]/[ja ilma et see piiraks nimetatud protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ja see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav].

(34) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel, mistõttu see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Reguleerimisala ja mõisted

Artikkel 1
Reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abieluvararežiimide suhtes.

   Seda ei kohaldata eelkõige maksu-, tolli- ega haldusasjade suhtes.

2. „Liikmesriigid” käesoleva määruse tähenduses on kõik liikmesriigid, välja arvatud Taani[, Ühendkuningriik ja Iirimaa].

3. Käesoleva määruse reguleerimisalast jäetakse välja:

   a) kaasade õigus- ja teovõime,

   b) ülalpidamiskohustused,

   c) abikaasade vahelised kinked,

   d) üleelanud abikaasa pärimisõigused,

   e) abikaasade vahelised äriühingud,

   f) varaga seotud asjaõiguste olemus ja selliste asjaõiguste avalikustamine.

Artikkel 2
Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „abieluvararežiim” – eeskirjade kogum, mis käsitleb kaasade varalisi suhteid omavahel ja kolmandate isikutega;

b) „abieluvaraleping” – kokkulepe, milles kaasad määravad kindlaks varalised suhted omavahel ja kolmandate isikutega;

c) „ametlik dokument” – dokument, mis on otsuse teinud liikmesriigis ametlikult koostatud või ametliku dokumendina registreeritud ning mille ehtsus:

   i) hõlmab ametliku dokumendi allkirja ja sisu; ning

   ii) on kindlaks tehtud ametiasutuse või muu selleks volitatud asutuse poolt;

d) „otsus” – liikmesriigi kohtus abieluvararežiimi kohta tehtud otsus, olenemata selle nimetusest, sealhulgas kohtuotsus, lahend, määrus või täitedokument, samuti kohtusekretäri otsus kohtukulude suuruse kohta;

e) „otsuse teinud liikmesriik” – liikmesriik, mille kohtu poolt või kohtus või kohtu delegeeritud või määratud asutuse poolt on kas tehtud otsus, sõlmitud abieluvaraleping, koostatud ametlik dokument, kiidetud heaks kohtulik kokkulepe või koostatud varaühisuse lõpetamise akt või muu akt;

f) „taotluse saanud liikmesriik” – liikmesriik, kus taotletakse kohtu poolt või kohtus või kohtu delegeeritud või määratud asutuse poolt koostatud otsuse, abieluvaralepingu, ametliku dokumendi, kohtuliku kokkuleppe või varaühisuse lõpetamise akti või muu akti tunnustamist ja/või täitmist;

g) „kohus” – liikmesriigi pädev kohtuasutus, kes täidab kohtulikke ülesandeid abieluvararežiime käsitlevates asjades, ning muu asutus või isik, kellele on liikmesriigi kohtud delegeerinud või määranud kohtuasutuste pädevusse kuuluvate ülesannete täitmise vastavalt käesolevas määruses sätestatule;

h) „kohtulik kokkulepe” – menetluse käigus kohtu poolt kinnitatud või sõlmitud abieluvararežiimi käsitlev kokkulepe.

II peatükk

Kohtualluvus

Artikkel 3
Kohtualluvus ühe kaasa surma korral

Selle liikmesriigi kohtud, kelle poole on pöördutud ühe kaasa pärimisasjaga [*Euroopa Parlamendi ja nõukogu*] määruse (EL) nr …/… [*mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste ja ametlike dokumentide tunnustamist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist*] alusel, on pädevad lahendama ka asjaomase hagiga seotud abieluvararežiimi käsitlevaid asju.

Artikkel 4
Kohtualluvus lahutuse, lahuselu või abielu tühistamise korral

Selle liikmesriigi kohtud, kellele on hagi esitatud lahutuse, lahuselu või abielu tühistamise asjus määruse (EÜ) nr 2201/2003 alusel, on kaasade kokkuleppe korral pädevad lahendama ka hagiga seotud abieluvararežiimi käsitlevaid asju.

Kokkulepet võib sõlmida igal ajal, kaasa arvatud menetluse ajal. Kui kokkulepe on sõlmitud enne menetlust, peab see olema kirjalik ning kuupäevastatud ja alla kirjutatud mõlema poole poolt.

Kokkulepe puudumise korral on kohtualluvus reguleeritud artikliga 5 ja sellele järgnevate artiklitega.

Artikkel 5
Muu kohtualluvus

1. Muudel kui artiklitega 3 ja 4 ette nähtud juhtudel on kaasade abieluvararežiimi käsitlevaid asju pädevad menetlema selle liikmesriigi kohtud:

   a) kus on kaasade ühine alaline elukoht, või selle puudumise korral,

   b) kus oli abikaasade viimane ühine alaline elukoht, kui üks neist veel elab seal, või selle puudumise korral,

   c) kus on kostja alaline elukoht, või selle puudumise korral,

   d) kelle kodanikud abikaasad on või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on abikaasade ühine elukoht.

2. Pooled võivad ka kokku leppida, et selle liikmesriigi kohtud, mille õiguse nad on valinud oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatavaks õiguseks artiklite 16 ja 18 alusel, on pädevad lahendama ka nende abieluvararežiimiga seotud asju.

Kokkulepet võib sõlmida igal ajal, kaasa arvatud menetluse ajal. Kui kokkulepe on sõlmitud enne menetlust, peab see olema kirjalik ning kuupäevastatud ja alla kirjutatud mõlema poole poolt.

Artikkel 6
Kohtualluvus muudel juhtudel

Kui ükski kohus ei ole artiklite 3, 4 ega 5 alusel pädev, on liikmesriigi kohtud pädevad, kui ühe või mõlema kaasa vara asub selle liikmesriigi territooriumil, mispuhul menetleb hagi saanud kohus vaid selle varaga seotud asja.

Artikkel 7
Forum necessitatis

Kui üksi kohus ei ole artiklite 3, 4, 5 või 6 alusel pädev, võivad liikmesriigi kohtud erandkorras ja tingimusel, et asjal on selle liikmesriigiga piisav seos, menetleda abieluvararežiimi käsitlevat asja, kui menetlust ei ole võimalik või mõistlik algatada või läbi viia kolmandas riigis.

Artikkel 8
Kohtualluvus vastuhagi korral

Artikli 3, 4, 5, 6 või 7 kohaselt asja menetlev kohus on pädev arutama ka vastuhagi, kui see kuulub käesoleva määruse reguleerimisalasse.

Artikkel 9
Kohtusse pöördumine

Kohtusse pöördumine loetakse toimunuks:

a) kuupäeval, mil kohtule esitatakse menetluse algatamist käsitlev dokument või samaväärne dokument, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokumendid kostjale kätte toimetada; või

b) kui dokument tuleb kätte toimetada enne kohtule esitamist, siis kuupäeval, mil kättetoimetamise eest vastutav asutus selle kätte saab, tingimusel et hageja astub pärast seda vajalikud sammud, et dokument kohtule esitada.

Artikkel 10
Kohtualluvuse kontrollimine

Kui liikmesriigi kohtusse on pöördutud abieluvararežiimi käsitlevas asjas, mis käesoleva määruse kohaselt ei ole tema pädevuses, teatab kohus omal algatusel, et ta ei ole pädev asja arutama.

Artikkel 11
Nõuetekohasuse kontrollimine

1. Kui kostja alaline elukoht on muus riigis kui menetluse algatamise kohaks olev liikmesriik ning ta ei ilmu asja arutamisele, peatab pädev kohus menetluse, kuni on tõendatud, et kostjal on olnud võimalus hagiavaldus või sellega samaväärne dokument kätte saada piisavalt aegsasti, et korraldada enda kaitset, või kui on tõendatud, et selleks on võetud kõik vajalikud meetmed.

2. Käesoleva artikli lõike 1 asemel kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 (kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades)[25] artiklit 19, kui hagiavaldus või sellega samaväärne dokument tuli toimetada ühest liikmesriigist teise nimetatud määruse kohaselt.

3. Kui menetluse algatamist käsitlev või samaväärne dokument tuli tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmist käsitleva 15. novembri 1965. aasta Haagi konventsiooni kohaselt toimetada välismaale ning kui määruse (EÜ) nr 1393/2007 sätteid ei saa kohaldada, kohaldatakse nimetatud konventsiooni artiklit 15.

Artikkel 12
Pooleliolevad menetlused

1. Kui eri liikmesriikide kohtutes algatavad menetlusi ühed ja samad pooled ühe ja sama alusega hagide põhjal, peatab kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, menetluse omal algatusel seni, kuni on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi esitati esimesena.

2. Lõikes 1 osutatud juhtudel selgitab kohus, kuhu pöörduti esimesena, oma pädevuse välja kuue kuu jooksul, välja arvatud juhul, kui seda ei ole võimalik teha eriliste asjaolude tõttu. Mis tahes muu kohtu taotluse korral, kelle poole vaidlusasjas on pöördutud, teatab kohus, kellele hagi esitati esimesena, kuupäeva, millal tema poole pöörduti, ning selle, kas ta on tunnistanud end pädevaks asja menetlema, või vastasel juhul tähtaja, mis on vajalik tema pädevuse väljaselgitamiseks.

3. Kui on kindlaks tehtud selle kohtu pädevus, kellele hagi on esitatud esimesena, loobub kohus, kellele hagi on esitatud hiljem, pädevusest esimese kohtu kasuks.

Artikkel 13
Seotud menetlused

1. Kui eri liikmesriikide kohtutes on lahendamisel omavahel seotud hagid, võivad oma menetluse peatada kõik kohtud peale selle, kuhu pöörduti esimesena.

2. Kui nimetatud menetlused on pooleli esimese astme kohtus, võivad kõik kohtud peale selle, kuhu pöörduti esimesena, ühe poole taotlusel pädevusest loobuda, kui kohus, kuhu

[25] ELT L 324, 10.12.2007, lk 79.

pöörduti esimesena, on kõnealustes menetlustes pädev ja kui asjaomase riigi õigusaktid võimaldavad neid menetlusi liita.

3. Käesoleva artikli tähenduses loetakse kohtuasjad seotuks, kui nad on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitatav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.

Artikkel 14
Ajutised meetmed, sealhulgas kaitsemeetmed

Liikmesriigi kohtute kaudu võib taotleda selle liikmesriigi õigusaktidega ette nähtud ajutiste meetmete, sealhulgas kaitsemeetmete rakendamist isegi juhul, kui käesoleva määruse kohaselt on asja sisuliseks arutamiseks pädev teise liikmesriigi kohus.

III peatükk

Kohaldatav õigus

Artikkel 15
Kohaldatava õiguse ühtsus

Artiklite 16, 17 ja 18 alusel abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust kohaldatakse kaasade kogu vara suhtes.

Artikkel 16
Kohaldatava õiguse valik

Kaasad või tulevased kaasad võivad valida oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse, tingimusel et tegemist ühe õigusega järgmistest:

a) selle riigi õigus, kus on kaasade või tulevaste kaasade ühine alaline elukoht, või

b) selle riigi õigus, kus on ühe kaasa või tulevase kaasa alaline elukoht valiku tegemise ajal, või

c) selle riigi õigus, mille kodakondsus on ühel kaasal või tulevasel kaasal valiku tegemise ajal.

Artikkel 17
Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine valiku puudumise korral

1. Kui kaasad ei ole kohaldatavat õigust valinud, kohaldatakse abieluvararežiimi suhtes:

   a) selle riigi õigust, kus on kaasade esimene ühine alaline elukoht pärast abiellumist, või selle puudumise korral

b) selle riigi õigust, mille kodanikud mõlemal kaasad on abiellumise ajal, või selle puudumise korral

c) selle riigi õigust, millega kaasadel on koos kõige tugevam seos, võttes arvesse kõiki asjaolusid, eelkõige abielu sõlmimise kohta.

2. Lõike 1 punkti b ei kohaldata, kui kaasadel on rohkem kui üks ühine kodakondsus.

Artikkel 18

Kohaldatava õiguse muutmine

Kaasad võivad kogu abielu ajal muuta oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust. Nad võivad valida ühe järgmistest õigustest:

a) selle riigi õigus, kus on ühe kaasa alaline elukoht valiku tegemise ajal, või

b) selle riigi õigus, mille kodakondsus on ühel kaasal valiku tegemise ajal.

Abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse muutmisel abielu ajal ei ole muutmisel tagasiulatuvat jõudu, kui kaasad ei ole sõnaselgelt väljendanud vastupidist.

Kui kaasad otsustavad anda sellele muutmisele tagasiulatuva jõu, ei mõjuta see varem, muutmise hetkeni kehtinud õiguse kohaselt sõlmitud dokumentide kehtivust ega varasemast kohaldatavast õigusest tulenevaid kolmandate isikute õigusi.

Artikkel 19

Kohaldatava õiguse valimise vormilised nõuded

1. Kohaldatava õiguse valik tuleb vormistada vastavalt nõuetele, mis on valitud riigi õigusega või dokumendi koostamise riigi õigusega kehtestatud abieluvaralepingutele.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, peab valik olema vähemalt sõnaselge ja vormistatud kirjaliku dokumendina, mille on kuupäevastanud ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad.

3. Kui lõikes 1 osutatud valiku tegemise ajal kaasade ühiseks alaliseks elukohaks oleva liikmesriigi õigusega on abieluvaralepingu jaoks ette nähtud vormilisi lisanõudeid, tuleb need täita.

Artikkel 20

Abieluvaralepingu vormi suhtes kohaldatav õigus

1. Abieluvaralepingu vormi suhtes kohaldatakse abieluvararežiimi suhtes kohaldatavat õigust või lepingu koostamise asukohariigi õigust.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, peab abieluvaraleping olema vähemalt kirjalik ning kuupäevastatud ja alla kirjutatud mõlema abikaasa poolt.

3. Kui abieluvaralepingu sõlmimise ajal kaasade ühiseks alaliseks elukohaks oleva liikmesriigi õigusega on sellise lepingu jaoks ette nähtud vormilisi lisanõudeid, tuleb need täita.

Artikkel 21
Kollisiooninormide üldine kohaldatavus

Käesoleva peatüki alusel määratud õigust kohaldatakse ka juhul, kui tegemist ei ole liikmesriigi õigusega.

Artikkel 22
Üldist kehtivust omavad sätted

Käesoleva määruse sätted ei tohi piirata selliste sätete kohaldamist, mille järgimist peetakse liikmesriigi avalike huvide, näiteks tema poliitilise, sotsiaal- või majanduskorralduse kaitsmise seisukohast niivõrd oluliseks, et need on kohaldatavad igas olukorras, mis kuulub nende reguleerimisalasse, olenemata sellest, milline õigus oleks abieluvararežiimile kohaldatav käesoleva määruse alusel.

Artikkel 23
Kohtu asukohariigi avalik kord

Käesoleva määruse alusel määratud õigussätte kohaldamisest võib keelduda üksnes juhul, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga.

Artikkel 24
Tagasisaate ja edasiviite välistamine

Kui käesoleva määruse alusel kuulub kohaldamisele teatava riigi õigus, kohaldatakse selle riigi materiaalõiguse sätteid, välja arvatud rahvusvahelise eraõiguse normid.

Artikkel 25
Kahe või enam õigussüsteemiga riigid – territoriaalsed kollisiooninormid

Kui riigis on mitu territoriaalüksust, millest igas kehtib oma õigussüsteem või oma eeskirjade kogum, mis käsitleb käesoleva määrusega reguleeritud teemasid, siis:

a) tõlgendatakse käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramise eesmärgil viidet selle liikmesriigi õigusele asjaomases territoriaalüksuses kehtiva õigusena;

b) tõlgendatakse viidet alalisele elukohale selles riigis alalise elukohana territoriaalüksuses;

c) osutab viide kodakondsusele selle riigi õigusega kindlaks määratud territoriaalüksusele või kohaldatavate sätete puudumise korral poolte valitud territoriaalüksusele või valiku puudumise korral territoriaalüksusele, millega kaasal või kaasadel on kõige tugevam seos.

IV peatükk

Tunnustamine, täitmisele pööratavus ja täitmine

1. JAGU

OTSUSED

1. alajagu

Tunnustamine

Artikkel 26
Otsuste tunnustamine

1. Liikmesriigis tehtud otsust tunnustatakse teistes liikmesriikides ilma erimenetluseta.

2. Otsuse vaidlustamise korral võib huvitatud pool, kes põhiküsimusena nõuab otsuse tunnustamist, taotleda selle tunnustamise kinnitamist määruse (EÜ) nr 44/2001 artiklites [38–56] ettenähtud menetluse kohaselt.

3. Kui tunnustamist nõutakse liikmesriigi kohtus menetluses oleva asja arutamise käigus lisaküsimusena, on see kohus pädev tegema tunnustamist käsitlevat otsust.

Artikkel 27
Otsuse tunnustamisest keeldumise põhjused

Otsust ei tunnustata:

a) kui tunnustamine oleks ilmselgelt vastuolus selle liikmesriigi avaliku korraga, kus tunnustamist taotletakse;

b) kui otsus on tehtud tagaselja ning kostjale ei olnud menetluse algatamist käsitlevat dokumenti või samaväärset dokumenti kätte toimetatud piisavalt aegsasti, et ta oleks saanud end kaitsta, välja arvatud juhul, kui kostja ei algatanud otsuse vaidlustamise menetlust siis, kui tal oli selleks võimalus;

c) kui see on vastuolus otsusega, mis on taotluse saanud liikmesriigis tehtud samade asjaosaliste vahelise vaidluse puhul;

d) kui see on vastuolus varem sama hagi põhjal samu asjaosalisi hõlmavas asjas teises liikmesriigis või kolmandas riigis tehtud otsusega, kui varasem otsus vastab taotluse saanud liikmesriigis tunnustamiseks vajalikele tingimustele.

Artikkel 28
Otsuse teinud kohtu pädevuse kontrollimise keeld

1. Otsuse teinud liikmesriigi kohtu pädevus ei kuulu kontrollimisele.

2. Artiklis 23 osutatud avaliku korra kaalutlused ei kehti artiklites 3–8 osutatud kohtualluvust käsitlevate sätete kohta.

Artikkel 29
Sisulise kontrollimise keeld

Ühelgi juhul ei vaadata välisriigis tehtud otsust sisuliselt läbi.

Artikkel 30
Menetluse peatamine

Selle liikmesriigi kohus, kus taotletakse teises liikmesriigis tehtud otsuse tunnustamist, võib menetluse peatada, kui kohtuotsus on tavalises korras edasi kaevatud.

2. alajagu

Täitmine

Artikkel 31
Täitmisele pööratavad otsused

Liikmesriigis tehtud otsust, mis on täitmisele pööratav, täidetakse teistes liikmesriikides määruse (EÜ) nr 44/2001 artiklite [38–56 ja 58] kohaselt.

2. JAGU

AMETLIKUD DOKUMENDID JA KOHTULIKUD KOKKULEPPED

Artikkel 32
Ametliku dokumendi tunnustamine

1. Liikmesriigis koostatud ametlikku dokumenti tunnustatakse teistes liikmesriikides, välja arvatud juhul, kui selle kehtivus vaidlustatakse kohaldatava õiguse alusel, ning tingimusel, et dokumendi tunnustamine ei ole ilmselgelt vastuolus avaliku korra normidega taotluse saanud liikmesriigis.

2. Ametlike dokumentide tunnustamine tähendab, et neil on sisu poolest tõendusjõud ja et neid käsitatakse kehtivatena.

Artikkel 33
Ametliku dokumendi täitmisele pööratavus

1. Liikmesriigis koostatud ning täitmisele pööratav ametlik dokument tunnistatakse teises liikmesriigis täitmisele pööratavaks vastava taotluse alusel määruse (EÜ) nr 44/2001 artiklites [38–57] sätestatud korras.

2. Kohus, kellele esitatakse määruse (EÜ) nr 44/2001 artikli [43 või 44] alusel apellatsioonkaebus, saab keelduda täitmismääruse tegemisest või tühistada selle ainult juhul, kui täitmisdokument on taotluse saanud liikmesriigi avaliku korra põhimõtetega selgelt vastuolus.

Artikkel 34
Kohtulike kokkulepete tunnustamine ja täitmisele pööratavus

Kohtulikke kokkuleppeid, mis on selle sõlmimise liikmesriigis täitmisele pööratav, tunnustatakse ja pööratakse täitmisele teises liikmesriigis mis tahes huvitatud isiku taotlusel samadel tingimustel ametlike dokumentidega. Kohus, kellele esitatakse määruse (EÜ) nr 44/2001 artikli [42 või 44] alusel apellatsioonkaebus, keeldub täitmismääruse tegemisest või tühistab selle ainult juhul, kui kohtulik kokkulepe on täideviiva liikmesriigi avaliku korra põhimõtetega selgelt vastuolus.

V peatükk

Mõju kolmandatele isikutele

Artikkel 35
Mõju kolmandatele isikutele

1. Abieluvararežiimist tulenevad tagajärjed õiguslikele suhetele kaasa ja kolmanda isiku vahel on reguleeritud käesoleva määruse alusel abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õigusega.

2. Samas võib liikmesriigi õigusega ette näha, et abieluvararežiimi suhtes kohaldatav õigus mõjutab kaasa ja kolmanda isiku õiguslikke suhteid üksnes juhul, kui neist vähemalt ühe alaline elukoht on selle liikmesriigi territooriumil ning selle riigi õigusega ette nähtud abieluvararežiimi avaldamise või registreerimise nõuded ei ole täitmata, välja arvatud juhul, kui kolmas isik oli või oleks pidanud olema teadlik abieluvararežiimi suhtes kohaldatavast õigusest.

3. Selle liikmesriigi õigusega, kus kinnisvara asub, võib selle kinnisvara jaoks ette näha lõikes 2 kaasa ja kolmanda isiku vahelistele õiguslikele suhetele kehtestatud sätetega analoogseid sätteid.

VI peatükk

Üld- ja lõppsätted

Artikkel 36
Seos kehtivate rahvusvaheliste konventsioonidega

1. Ilma et see piiraks liikmesriikidele aluslepingu artiklist 351 tulenevaid kohustusi, ei mõjuta käesolev määrus selliste kahe- või mitmepoolsete konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks või mitu liikmesriiki ning mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

2. Ilma et see piiraks lõikes 1 sätestatut, on käesolev määrus liikmesriikidevahelistes suhetes ülimuslik konventsioonide suhtes, mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi ning milles liikmesriigid osalevad.

Artikkel 37
Üldsusele ja pädevatele ametiasutustele kättesaadavaks tehtav teave

1. Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt […] ametliku[e]s keel[t]es, mida nad peavad asjakohaseks:

   a) abieluvararežiimide õigust käsitlevate õigusaktide ja riigisiseste menetluste kirjelduse ning asjaomased tekstid;

   b) riigisisesed sätted, mis käsitlevad artikli 35 lõigetes 2 ja 3 osutatud mõju kolmandatele isikutele.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest hilisematest muudatustest kõnealustes sätetes.

3. Komisjon teeb lõigete 1 ja 2 kohaselt saadud teabe avalikult kättesaadavaks asjakohaste vahendite abil, kasutades eelkõige tsiviil- ja kaubandusasju käsitleva Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku mitmekeelset veebisaiti.

Artikkel 38
Läbivaatamisklausel

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta hiljemalt [viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise algust], ja seejärel iga viie aasta järel. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

2. Selleks edastavad liikmesriigid komisjonile asjakohase teabe, mis käsitleb käesoleva määruse kohaldamist nende kohtute poolt.

Artikkel 39
Üleminekusätted

1. Käesoleva määruse II ja IV peatüki sätteid kohaldatakse pärast kohaldamise alguskuupäeva algatatud kohtumenetluste, koostatud ametlike dokumentide ja kohtulike kokkulepete ning vastu võetud otsuste suhtes.

2. Kui menetlus on otsuse teinud riigis algatatud enne käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva, tunnustatakse ja täidetakse otsuseid, mis on tehtud pärast nimetatud kuupäeva IV peatüki alusel, tingimusel et kohaldatavad kohtualluvuse sätted on kooskõlas II peatükis ette nähtutega.

3. III peatüki sätteid kohaldatakse üksnes nende kaasade suhtes, kes abiellusid või määrasid oma abieluvararežiimi suhtes kohaldatava õiguse kindlaks pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva.

Artikkel 40
Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse alates [ühe aasta möödumisest selle jõustumise kuupäevast].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt liikmesriikides vahetult kohaldatav.

[…], [kuupäev]

Nõukogu nimel
eesistuja